Slag och belägringar där Karl X Gustav deltog

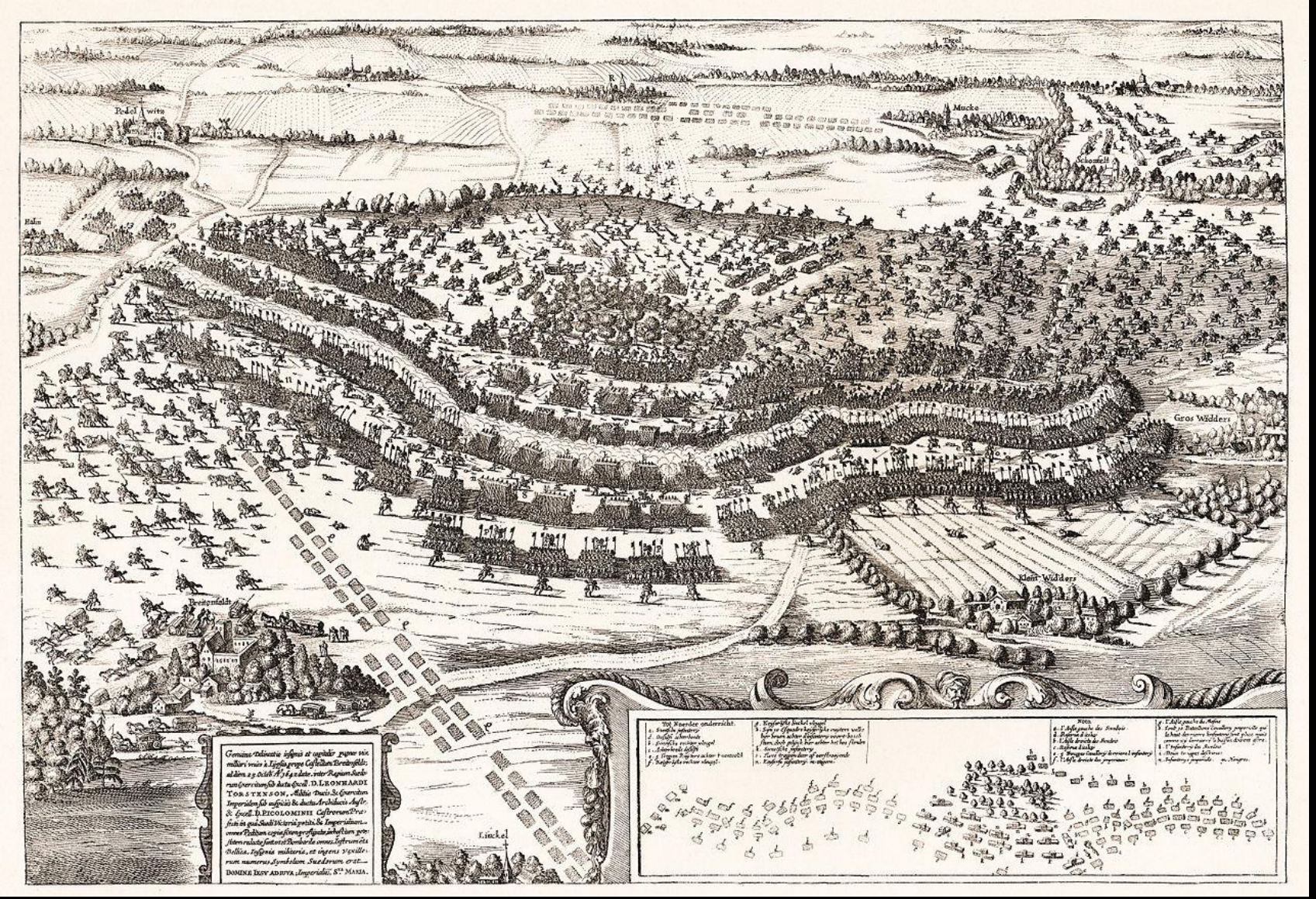

Slaget vid Leipzig (1642) var en militär drabbning vid den tyska staden Leipzig den 23 oktober 1642 där den svenska armén, under befäl av Lennart Torstenson, besegrade den kejserliga armén under befäl av Ottavio Piccolomini och ärkehertig Leopold V av Österrike-Tyrolen. I svensk krigshistoria är slaget även känt som "andra slaget vid Breitenfeld".

Slaget vid Leipzig (1642)

Avgörande svensk seger

Karl X Gustav

Stridande

Sverige Sverige Banner of the Holy Roman Emperor (after 1400).svg Tysk-romerska riket

Befälhavare och ledare

Sverige Lennart Torstenson Banner of the Holy Roman Emperor (after 1400).svg Melchior von Hatzfeldt (tillfångatagen)

Styrka

~6 000 infanteri
9 000 kavalleri
80 artilleripjäser ~5 000 infanteri
10 000 kavalleri
26 artilleripjäser

Förluster

1 500 döda, sårade och saknade 8 500 döda, sårade och tillfångatagna

Slaget vid Jankov var ett av de blodigaste slagen som utkämpades under det trettioåriga kriget. Slaget stod mellan den svenska armén och det Tysk-romerska riket 24 februari 1645 i södra Böhmen, ca 50 km sydöst om Prag.
Slaget vanns av Sverige vilket till stor del hade att göra med Lennart Torstensons skicklighet, samt det taktiskt skickliga och manövrerbara svenska artilleriet.

Av Petri Krohn, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1141273

Slaget vid Prag ägde rum 1648 och var den sista bataljen under trettioåriga kriget. General Hans Christoff Königsmarck, som var Sveriges fältmarskalklöjtnant, tågade in i staden och intog Prags slott väster om Vltavafloden. Svenskarna försökte inta Gamla staden öster om floden, men hindrades vid Karlsbron.

Då svenskarna inte kunde inta staden, plundrade man i stället slottet. Många av skatterna som samlats av Rudolf II (som Silverbibeln) och Djävulsbibeln fördes till Sverige, och stor del av bytet hamnade på Drottningholms slott.

Böhmisk seger

Slaget vid Sobota var ett obetydligt slag under Karl X Gustavs polska krig. Svenskarna vann och Karl X Gustav kunde fortsätta sitt fälttåg mot Warszawa.

Efter Karl X Gustavs intåg i Polen slog man läger i Kolo. Där fick den svenske kungen motta polska förhandlingar om fred vilket han genast avböjde, varpå han gick vidare mot Warszawa. Den svenska armén mötte ringa motstånd. Vid Sobota hade Johan II Kasimir, den polske kungen, satt upp en liten armé. De båda möttes den 23 augusti. Slaget blev en svensk seger när polackerna börjat fly från slagfältet.

Efter slaget överlämnade Karl X Gustav till Arvid Wittenberg nästan hela hären då han marscherade vidare med 2000 ryttare och 1200 fotsoldater.[3] Warszawa föll utan strid den 29 augusti. Den ryska armén, som också var i krig mot Polen, stod då endast ett par dagsmarcher därifrån. I Warszawa vann svenskarna ett rikt krigsbyte.

Svensk seger

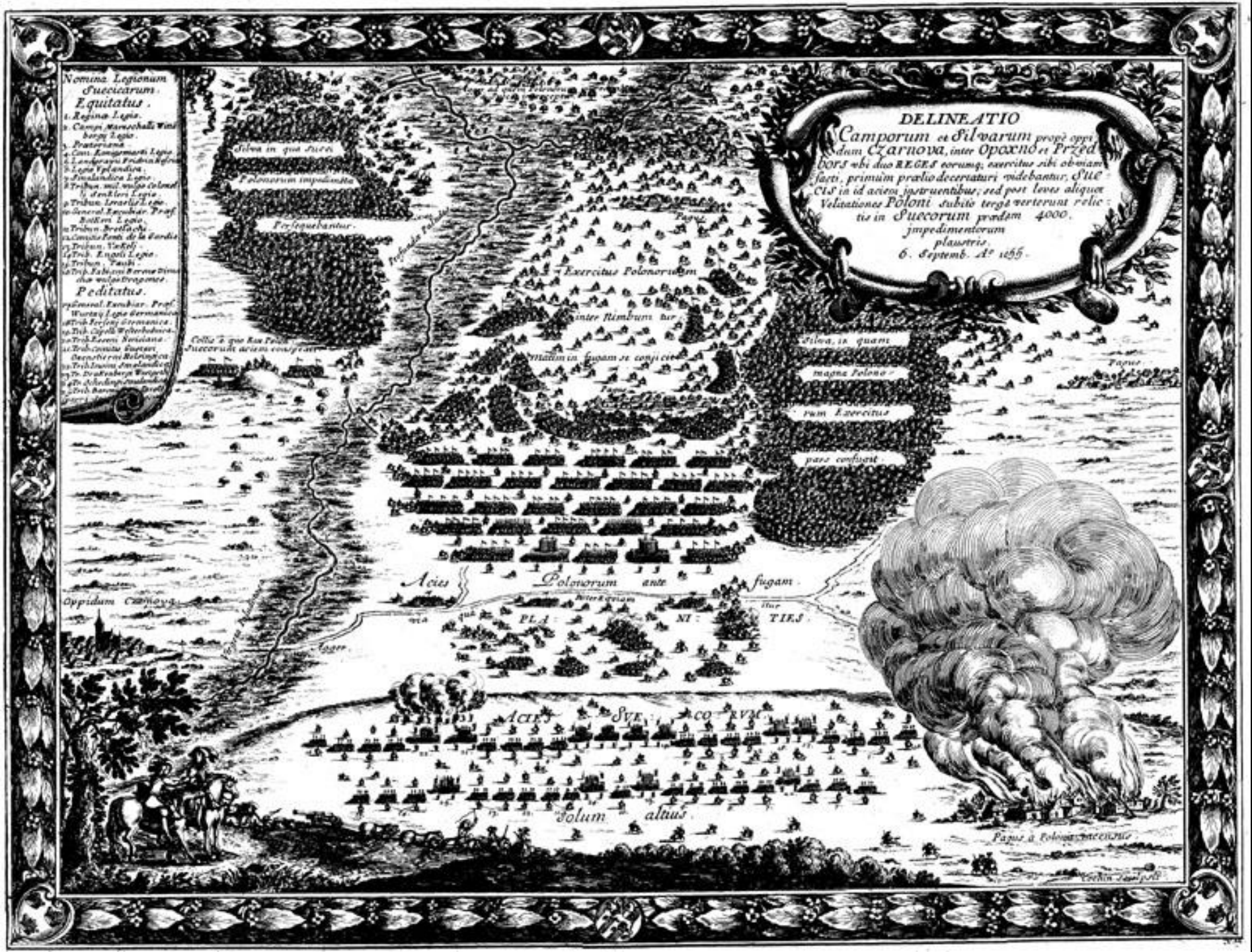

Slaget vid Zarnow var ett fältslag under Karl X Gustavs polska krig, mellan Sverige och Polen. Sverige vann.

Kung Johan II Kasimir

Slaget vid Wojnicz var ett stort fältslag under Karl X Gustavs polska krig, mellan Sverige och Polen. Svenskarna vann, och Polens kung Johan II Kasimir flydde från Polen.

Svensk seger

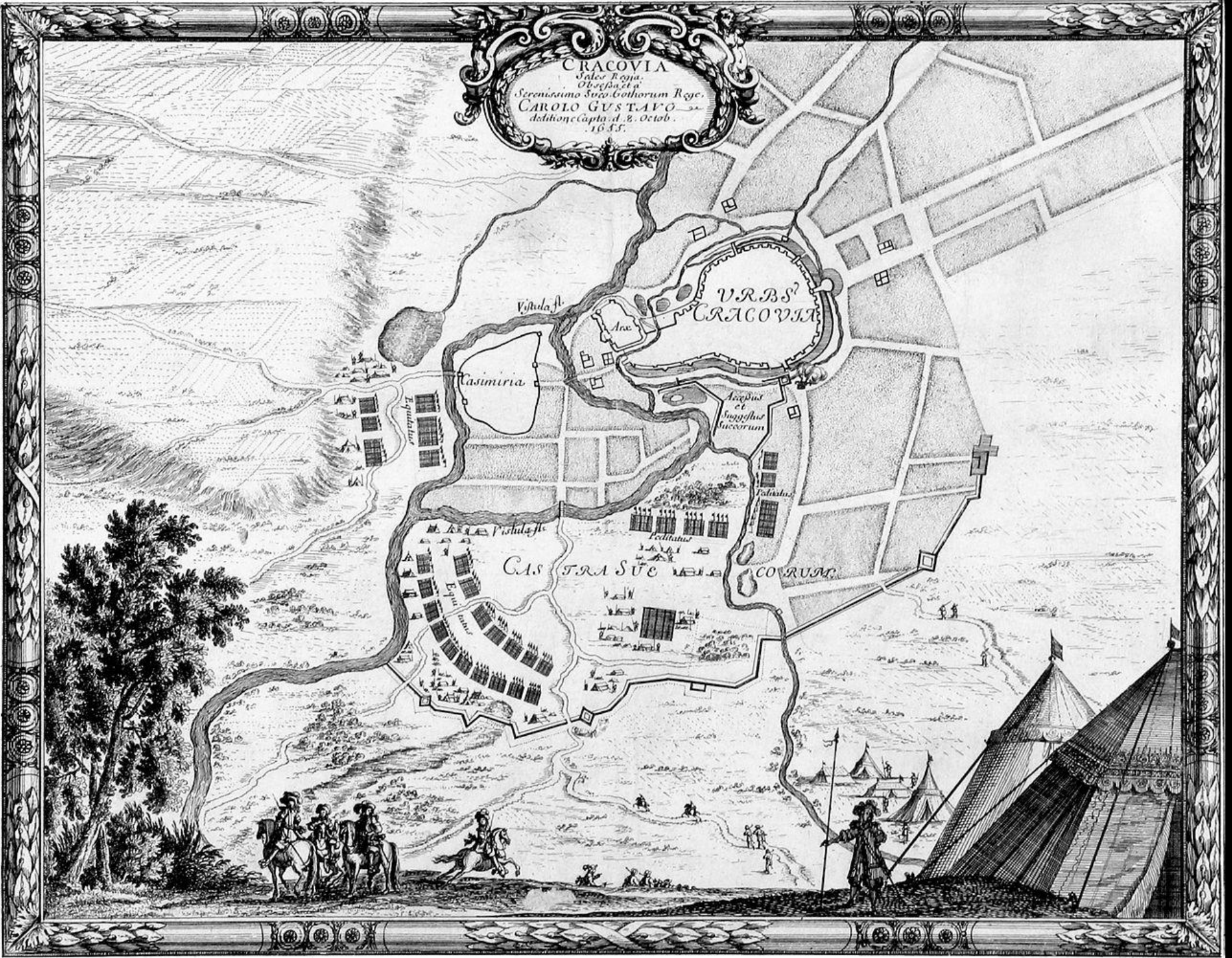

Belägringen av Kraków utspelades under Karl X Gustavs polska krig. Det började den 25 september 1655 och pågick till den 13 oktober 1655. Kapitulationen undertecknades fyra dagar senare. Polska trupper marscherade ut ur staden den 19 oktober. Stadens försvar leddes av Kievs kastellan Stefan Czarniecki, medan de svenska trupperna leddes av kung Karl X Gustav och Arvid Wittenberg.

Svensk seger.

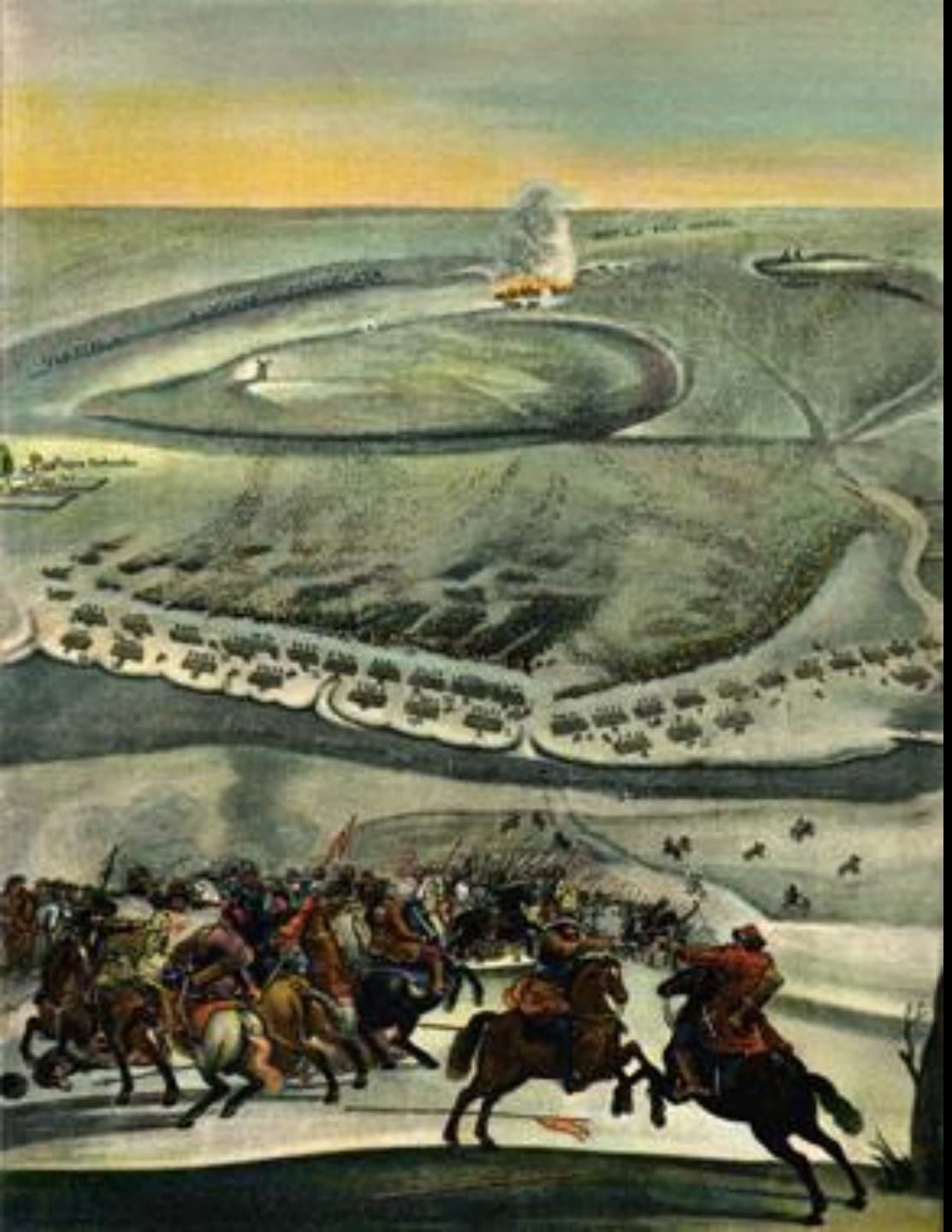

Slaget vid Golomb var ett fältslag mellan Sverige och Polen under Karl X Gustavs polska krig.

Den 8 februari 1656 korsade den svenska armén den frusna floden Wisla. Under marschen överraskade svenskarna ett polskt regemente som var stationerat i närheten. Det polska motståndet sopades undan ganska snabbt. Svenskarna marscherade upp längs Wislas västra strand. Framåt dagen nådde de svenska förtrupperna under general Horn staden Golomb där hans styrkor överrumplade de spridda polska trupperna. Horn öppnade eld mot polackerna som tvingades retirera. Reträtten avbröts dock av den polske befälhavaren Stefan Czarniecki som beordrade motattack. Nu kom den svenska huvudstyrkan fram till Golomb-svenskarna och var i numerärt överläge. Polackerna lyckades stå emot svenskarna ett tag men till slut blev Czarniecki tvungen att ge order om reträtt.

Svensk seger.

Slaget vid Jarosław ägde rum den 15 mars 1656 under Karl X Gustavs polska krig. Polsk-litauiska trupper under befäl av Stefan Czarniecki besegrade de svenska trupperna under befäl av kung Karl X Gustav.

Polsk-litauisk seger

Karl X Gustavs polska krig (polska Potop szwedzki, "svenska syndafloden") var ett krig främst mellan Sverige och Polen-Litauen som varade 1655 – 1660 och slutade utan tydlig segrare. Sverige hade många framgångar i början av kriget. Man intog stora delar av Polen-Litauen och många polacker gick över till den svenska sidan. Allteftersom kriget pågick ökade motståndet mot svenskarna, samtidigt som både Ryssland och Danmark förklarade Sverige krig och Karl X Gustav marscherade till Danmark. Även andra länder stödde Polen-Litauen. Vid krigets slut fick Sverige inga territoriella vinster i Polen-Litauen, men Polen-Litauen erkände Sveriges innehav av Estland, Ösel och Livland, samt avstod från alla anspråk på den svenska kronan.

Tredagarsslaget vid Warszawa

Resultat Status quo ante bellum, Polsk-litauisk pyrrhusseger

Polen-Litauen erkände Sveriges innehav av Estland, Ösel och Livland
Polen-Litauens kung Johan II Kasimir avstod från alla anspråk på den svenska kronan

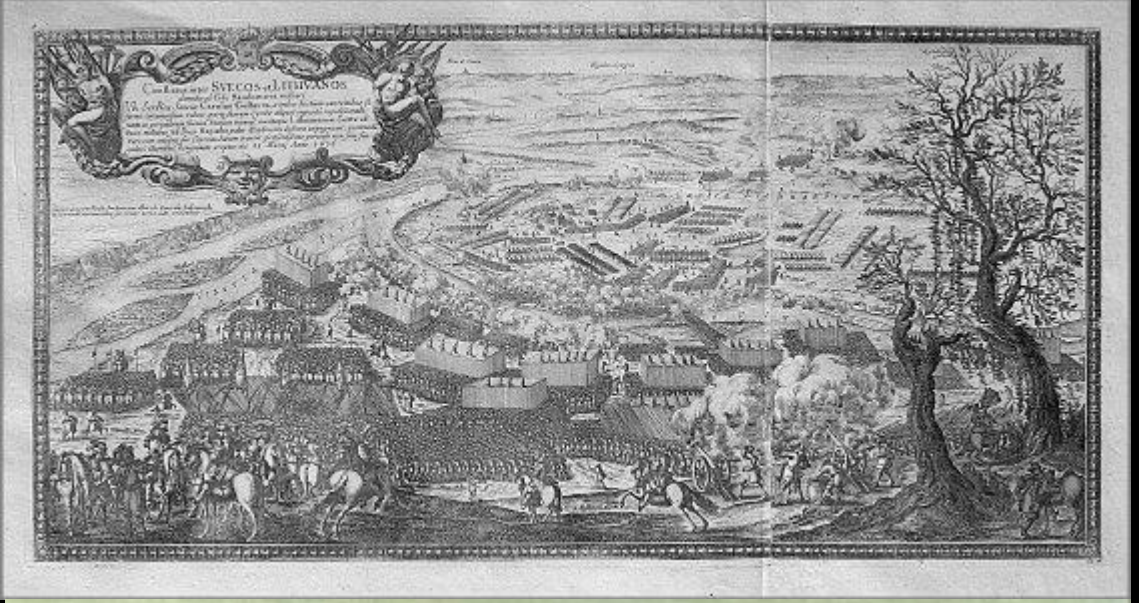

Striden vid Sandomierz/Övergången av San var en serie strider under Karl X Gustavs polska krig, då den svenska armén tar sig över floderna Weichsel och San under sin marsch mot Warszawa.

Karl X Gustav med sin armé om 8000 man var instängd mellan floderna San och Weichsel och jagad av Czarniecki med sina trupper uppgående till ca 10 000 man. På den västra sidan av Weichsel ligger staden Sandomierz med sitt slott. Detta slott hade en svensk besättning och man höll här ett viktigt brohuvud över floden, då man vid detta ställe kan korsa floden till den östra stranden. Svenskarna tänkte korsa floden vid detta ställe för att sedan fortsätta marschen mot den polska kusten. Den 20 mars 1656 var Karl X Gustav fem kilometer från Sandomierz. Man stannar och skjuter Svensk lösen, vilket besvaras av slottet, till lättnad för Karl X Gustav. Den svenska besättningen har hållit ut och Karl X Gustav kunde nu, med hela armén, ta sig över floden till den östra flodstranden, mitt emot Sandomierz.

Svensk seger

Polska trupper svär Karl X Gustav trohetsed vid Sandomierz den 3 november 1655.

Slaget vid Nisko ägde rum den 28 mars 1656 under Karl X Gustavs polska krig. Slaget slutade med en svensk seger.

Nisko är en stad i Nedre Karpaternas vojvodskap i sydöstra Polen. Staden, som är belägen vid floden San, hade 15 536 invånare år 2012.

Niskos vapen

Svensk seger

Slaget vid Kcynia ägde rum den 1 juni 1656 under Karl X Gustavs polska krig. De svenska trupperna, under befäl av kung Karl X Gustav och Adolf Johan av Pfalz-Zweibrücken, besegrade Stefan Czarnieckis polsk-litauiska trupper.

Prins Adolf Johan av Pfalz-Zweibrücken,

Svensk seger

Stefan Czarniecki

Tredagarsslaget vid Warszawa var det största slaget under Karl X Gustavs polska krig och utkämpades 18–20 juli 1656 mellan å ena sidan Sverige och Brandenburg och å andra sidan Polen. Efter tre dagars strider stod de två allierade som segrare och Warszawa intogs några dagar senare. Trots den allierade segern gick det allt sämre för de svenska invasionstrupperna i Polen.

svensk/brandenburgsk seger

Slaget vid Tybrindvig var ett slag under Karl X Gustavs första danska krig, som ägde rum 30 januari 1658. De svenska trupperna som leddes av Karl X Gustav och Carl Gustav Wrangel kom tågande från Jylland på isen över Lilla Bält och stötte vid Tydbrindvig ihop med danska trupper som legat i ställning vid udden Iversnæs på Fyns västkust. Den svenska segern innebar att Fyn var erövrad.

Svensk seger

Lilla Bält

Carl Gustaf Wrangel porträtterad 1662 av Matthäus Merian d.y..

Tåget över Bält var Karl X Gustavs berömda marsch med den svenska armén över de under den lilla istiden isbelagda Lilla Bält den 30 januari 1658 och Stora Bält den 5-6 februari 1658 under Karl X Gustavs första danska krig.

Resultatet av detta vågspel var att Danmark tvingades underkasta sig Karl X Gustav:s vilja, vilket ledde till Freden i Roskilde. Karl X Gustav sägs ha sagt "Nu du, Bror Fredrik, ska vi talas vid på god svenska

Erik Dahlbergh

Svensk seger

Slaget vid Kolding ägde rum den 25 december 1658 under Karl X Gustavs andra danska krig, som stod mellan svenska och polsk-danska trupper. Svenskarna leddes av kung Karl X Gustav, medan de polsk-danska trupperna leddes av Stefan Czarniecki. Slaget slutade med en **polsk-dansk seger.**

Köpenhamns belägring

Under en period av nära två år, efter freden i Roskilde 1658, belägrades Köpenhamn av svenska styrkor, sedan Karl X Gustav brutit freden och under ett drygt halvår försökt bemäktiga sig staden, med stora svenska förluster som följd. Svenskarnas lägerplats kallades Carlstad och låg på Bellahøj. I februari 1659 gjorde svenskarna ett försök att storma staden, men misslyckades – till stor del på grund av att en nederländsk flotta hade landsatt soldater och besegrat svenskarna i Öresund. Karl X Gustavs död 1660 gjorde definitivt slut på de svenska försöken att inta huvudstaden.